

23 728

Verdrag tot wijziging van de Overeenkomst van 24 mei 1951 tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek India betreffende luchtdiensten, met bijlage; New Delhi, 1 december 1993

A

ADVIES RAAD VAN STATE EN NADER RAPPORT

Hieronder zijn opgenomen het advies van de Raad van State d.d. 29 maart 1994 en het nader rapport d.d. 29 april 1994, aangeboden aan de Koningin door de Minister van Buitenlandse Zaken. Het advies van de Raad van State is cursief afgedrukt.

Bij Kabinetsmissive van 2 februari 1994, no. 94.000811, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Buitenlandse Zaken, mede namens de Minister van Verkeer en Waterstaat, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een Verdrag tot wijziging van de Overeenkomst van 24 mei 1951 tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van de Republiek India inzake luchtdiensten met bijlage; New Delhi, 1 december 1993, met toelichtende nota.

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw kabinet van 2 februari 1994, nr. 94.000811, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State zijn advies inzake het bovenvermelde verdrag rechtstreeks aan mij te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 29 maart 1994, nr. W09.94.0052, bied ik U hierbij aan.

1. In de toelichtende nota wordt opgemerkt dat de Indiase autoriteiten er ten onrechte van uitgingen dat de wijziging reeds door de overeenstemming van de luchtvaartautoriteiten werd overeengekomen en daardoor van kracht werd. Gelet evenwel op punt 3 van de brief van het Ministry of Civil Aviation van 1 december 1993 (kenmerk: D.O.No.AV.13012/1/92-A) rekende de Indiase regering er blijkbaar op dat de grondwettelijke procedure ook aan Nederlandse zijde zou moeten worden doorlopen.

Het komt de Raad van State dan ook voor dat veeleer sprake is van een misverstand aan Nederlandse zijde ten aanzien van het reeds doorlopen zijn van de grondwettelijke procedure aan Nederlandse kant. De nota ware ten aanzien van dit aspect te herzien opdat de feitelijke gang van zaken daaruit duidelijk blijkt.

1. Naar aanleiding van de opmerking van de Raad dient het volgende.

Artikel IX (B) van het verdrag van 1951 bepaalt dat de Overeenkomstige Partijen wijzigingen van de Overeenkomst overeen kunnen komen, welke van kracht worden door het uitwisselen van diplomatieke nota's. Deze bepaling impliceert twee stappen. De eerste stap betreft de door de luchtvaartautoriteiten overeengekomen wijziging die door de beide regeringen door middel van een wijzigingsverdrag, in casu een briefwisseling, wordt bevestigd. De tweede stap betreft de inwerkingstelling van het wijzigingsverdrag door middel van een notawisseling. De van Indiase zijde aangeboden ontwerp-teksten voor de briefwisseling (die in het slot afweken van de van Nederlandse

zijde aangeboden teksten) gingen er ten onrechte van uit dat de verdragswijziging reeds werd overeengekomen door de luchtvaartautoriteiten. Bovendien gingen de Indiase autoriteiten er van uit, dat de terzake constitutioneel vereiste procedures in Nederland, zoals in India, worden voltooid. Door dit misverstand aan Indiase – en niet Nederlandse – zijde kwam de wijziging van de Overeenkomst en de inwerkingtreding ervan in een stap (en briefwisseling) tot stand. Van Nederlandse zijde werd namelijk besloten hiermee akkoord te gaan; insisteren op de van Nederlandse zijde voorgestelde tekst zou uitstel sine die hebben betekend voor de verdragswijziging. De toelichtende nota is op dit punt enigszins verduidelijkt.

2. In de toelichtende nota wordt een beroep gedaan op artikel 62, eerste lid, onder d, juncto tweede lid, van de Grondwet naar de tekst van 1972. Als redenen voor het beroep op deze grondwettelijke bepalingen geeft de nota welbeschouwd slechts de opportuniteit en de met het verdrag voor de KLM gemoeide belangen. Gewezen wordt op het feit dat het verdrag geenszins uitsluitend een standaard veiligheidsclausule bevat, doch dat ook het aantal bestemmingen in India ten behoeve van de KLM wordt uitgebreid. Beide redenen behoeven nadere motivering in die zin dat «het belang van het Koninkrijk», zoals het wordt aangeduid in artikel 62, eerste lid, onderdeel d, van de Grondwet naar de tekst van 1972, kenbaar wordt en dat naar het oordeel van de Raad niet op louter commerciële belangen ziet.

2. De opportuniteit van de gevolgde procedure is nader uitgewerkt in de toelichting. De bijkomende reden behoeft naar het voorkomt geen nadere motivering, aangezien belangen van de KLM ook als Nederlandse belangen kunnen worden gezien.

De Raad van State geeft U in overweging goed te vinden dat bedoeld Verdrag wordt overgelegd aan de beide Kamers der Staten-Generaal, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

*De Vice-President van de Raad van State,
W. Scholten*

Ik moge U verzoeken mij te machtigen gevolg te geven aan mijn voornemen het verdrag vergezeld van de gewijzigde toelichtende nota ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen aan de Eerste en aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De Minister van Buitenlands Zaken,
P. H. Kooijmans